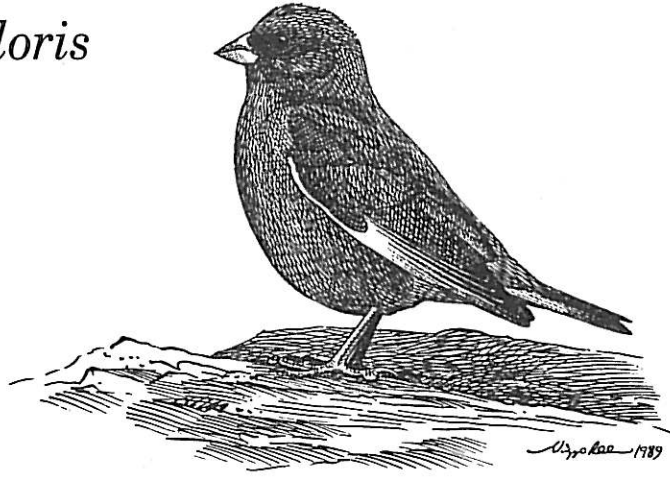


Grønnfink *Carduelis chloris*



Global utbredelse

Grønnfinken er en vestpalearktisk art med flere underarter. Den hekker i hele Europa unntatt i Island, og dessuten i Nord-Afrika, Midt-Østen og i de vestlige deler av Asia. Arten er innført til Australia og New Zealand.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Grønnfinken er først og fremst knyttet til lavlandets, særlig kystens, kulturlandskap. Den unngår store og sammenhengende skoger, men også områder uten trær eller busker. Tilsynelatende har tendensen til å hekke i tettsteder og byer økt. Utbredelsesområdet er utvidet nordover, især det siste tiåret. Arten har også etablert seg høyere, og i Oppland foreligger det noen hekkefunn fra omkring 800 moh (J. Opheim pers. medd.). Ved Hafjell, Oppland ble det funnet et reir med 5 egg ca. 980 moh 21. juni 1993 (J.V. Monrad og M. Erichsen pers. medd.).

Grønnfinken er betydelig underrepresentert på Atlas-kartet, blant annet fordi den nylig har ekspandert. Grønnfinken er nå vanlig langs kysten av Nordland og Troms nord til Lyngenfjorden (K.-B. Strann pers. medd.). Arten opptrer stadig hyppigere i Finnmark, og hekker dessuten enkelte steder i fylket (Frantzen m.fl. 1991, H. Dransfeld pers. medd.).

Avstanden mellom to samtidig bebodde reir i Telemark var i et tilfelle tre meter (R. Bergstrøm pers. medd.). Reiret anbringes ofte et par meter over bakken; gjerne i einer, gran, hekker eller tette prydbusker. Det kan også plasseres så lavt som en halv meter over bakken. I større trær legges reiret fortrinnsvis høyt, og ofte inntil stammen.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

I Norge hekker det trolig minst 100.000 par grønnfink, kanskje betydelig flere.

Bestanden varierer, men ornitologer i samtlige av landets fylker er stort sett enige om at grønnfinken hekker i stadig større antall. Dette er i tråd med utviklingen i Sverige (SOF 1990) og i våre andre naboland (Koskimies 1992). Vinterfugltellingene viser samme trend (A. Håland pers. medd.), uten at det nødvendigvis er en enkel sammenheng mellom vinter- og hekkebestand. Midlertidig positive faktorer for bestanden kan være milde vintre, intensiv fôring, samt granplantning på Vestlandet og i Nord-Norge.

Artens svake territorialitet vanskeliggjør gode estimater på hekketetthet, men 5-10 par/km² er neppe uvanlig. Enkelte undersøkelser tyder på at langt høyere tettheter kan forekomme, for eksempel rundt Oslofjorden (T. Slagsvold pers. medd.). På Bastøy i Borre, Vestfold estimerte K. Johannessen (pers. medd.) bestanden av hekkende grønnfink til om lag 40 par/km² i 1991.

Hekkebiologi

Grønnfinkens reir er ikke spesielt vanskelig å finne. På Sørlandet legges første kull ofte sent i april, men stundom rundt 1. april. Den 28. mars 1993 føret et individ reir på Tromlingene, Arendal (egen obs.). I Midt-Norge innledes eggperioden gjerne 1-2 uker senere, men i Slidre i Valdres ble det på grunnlag av et ungenfunn regnet ut at første egg må ha vært lagt helt i begynnelsen av april (Frantzen 1992). I Nord-Norge foregår eggleggingen fra slutten av mai til begynnelsen av juni. Et kull nummer to er utvilsomt vanlig i Sør-Norge, og i Sør-Sverige og Danmark forekommer tre kull.

Trekkforhold

Mer enn 1000 grønnfinker ringmerket i Norge er gjenfunnet eller kontrollert. Likevel framtrer det få enkle og entydige mønstre. Fra september trekker mange sørover i Nord-Europa, også til England, eller østover til den svenske vestkysten. Returtrekket til Norge finner sted i mars-april. En del overvintrer nordover til og med Troms, enkelte også i Finnmark.

I Vest-Agder ringmerkes årlig om lag 5000 grønnfinker fra oktober til mai (R. Jåbekk pers. medd.). Dette materialet viser et markert innsig av både årsvinger og voksne fugler i oktober-november, hvorav mange stammer fra Vestlandet og Møre-kysten. På fôringsplassene kan det på denne tiden opptre flere hundre individer sammen, men utover i desember avtar antallet raskt. De fleste av disse trekker til Danmark, og mange fortsetter videre til Tyskland, Nederland, Belgia og Frankrike. I april returnerer fuglene og opptrer i nesten like store konsentrasjoner som om høsten. Mange fugler som ringmerkes om høsten, kontrolleres samme sted om våren, ofte flere år på rad. Dette tyder på at et individ kan benytte samme trekkroute år etter år. Flokkene kan også holde sammen: Tre grønnfinker, merket innen én uke om høsten i Mandal, ble alle funnet i et oppgulp fra hornugle i Belgia påfølgende vinter!

Roald Bengtson

Grønnfink *Carduelis chloris*



352 ● Konstatert hekking

262 ● Sannsynlig hekking

288 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

